

ELŻBIETA WĘCŁAWOWICZ-BILSKA

Jak mieszkamy, zamieszkujemy, a jak można mieszkać?

To reside, to dwell or to live?

Najczęściej mieszkamy w miastach. Wiek XX i XXI charakteryzuje się ich eksplozją. Coraz więcej coraz większych miast pojawia się na naszym globie. Niebawem ponad 90% ludności świata będzie w nich mieszkać. W wielu wypadkach przestrzenie miast są silnie zurbanizowane, intensywnie zabudowane. Panuje bowiem powszechne przekonanie, że miasta powinny być ściśle zabudowane. Dla celów wypoczynku tworzone są przestrzenie odmienne od tradycyjnych miast, gdzie w miejscowościach wypoczynkowych możemy zamieszkiwać w bardzo oryginalnych, wręcz bajkowych obiektach. Realizowane w ostatnich latach liczne inwestycje związane z przebudową miast oraz budową nowych ośrodków miejskich mają na celu zapewnienie korzystnych i atrakcyjnych warunków mieszkania.

W Polsce w dużych miastach mieszkamy albo w zwartej zabudowie kamienic, albo w osiedlach położonych w pewnym oddaleniu od obszarów śródmiejskich. W kwartałowej zabudowie śródmiejskiej brak dużych terenów zieleni, a najczęściej dostępność do nich jest utrudniona. Mieszkanie w osiedlach gwarantuje zagospodarowane przestrzenie zieleni, łatwo dostępne, lecz nie zawsze wystarczającej wielkości i z zapewnieniem izolacji dla różnych użytkowników i ochrony przed hałasem dla wszystkich mieszkańców. W przestrzeni śródmiejskiej i wokół śródmiejskiej mieszkają w willach wzniesionych z końcem XIX lub w I połowie XX wieku.

W ostatnich latach postępuje zabudowa mieszkaniowa strefy podmiejskiej gdzie warunki dostępności do terenów zieleni naturalnej są lepsze, a domy wznosi się na dużych działkach. W zakresie dostępu do wielu usług zarówno specjalistycznych, jak i podstawowych oraz publicznych panują tu

We usually live in cities. The 20th and 21st centuries have been characterized by their explosion. More and more bigger and bigger cities appear on our globe. Soon, more than 90% of world population will be living in them. In many cases, the spaces of cities are strongly urbanized and intensively developed. There is a common conviction that cities should be compact. Spaces different from traditional cities are formed for recreation where we can live in original or even fairytale objects. Numerous investments related to the reconstruction of cities and the construction of new urban centres implemented in recent years aim at securing profitable and attractive living conditions.

Polish big cities either have compact tenements or estates located far from their central areas. Central quarters lack large green areas with good access. Living in estates guarantees easily accessible green areas which, however, may be too small without isolation and protection from noise for all the residents. In the central space and around it, they live in villas raised at the turn of the 19th century.

Recent years witness the development of the suburban zone where the conditions of accessibility to na-

zazwyczaj warunki substandardowe. Przestrzenie tej zabudowy są wynikiem podziałów geodezyjnych bez zamysłu kompozycyjnego, tworzą *urban sprawl*.

Wyjeżdżając na wakacje lub dla podratowania zdrowia, zamieszkujemy w atrakcyjnym krajobrazie, w przestrzeniach różnych od tych, w jakich funkcjonujemy na co dzień.

W wielu założeniach rozrywkowych, wypoczynkowych, w uzdrowiskach i ośrodkach spa proponowane są zarówno samodzielne założenia o niezwykle atrakcyjnych przestrzeniach, żeby wymienić powszechnie znane w Europie Disneyland z możliwością zamieszkania w bajkowych hotelach, czy o światowej sławie miasta rozrywki jak Las Vegas z replikami urokliwych zakątków z całego Świata i wielkogabarytowymi hotelami, czy Sun City z egzotycznymi budowlami o charakterze zamków i pałaców starożytnej Afryki. Z kolei w uzdrowiskach realizuje się niezwykle oryginalne obiekty na podstawie projektów znanych architektów, jak np. Calatravy, Franka Gehry, Fridricha Hundertwassera. Czasami założenia lokowane w atrakcyjnych przestrzeniach, jak np. powstałych w naturalnej scenerii wulkanów Blue Lagoon w Getwick, Boppard w Japonii lub wśród wapiennych wodospadów Pamukkale w Turcji.

W przebudowywanych, modernizowanych, rewitalizowanych obecnie lub budowanych od nowa przestrzeniach miast oferowane warunki mieszkania są zbliżone do postulatów zawartych w projektach powstałych z końcem XIX i na początku XX wieku.

W transformowanych miastach Europy wyraźnie zwiększa się tereny zieleni, poprawiając tym sposobem warunki życia w mieście. W nowo kreowanych miastach zazwyczaj ilość terenów zieleni sąsiadująca z terenami mieszkaniowymi jest duża, a w rozwiązaniach nawiązuje się do wielkości proponowanych w projektach z przełomu wieków XIX i XX, E. Howarda czy T. Garniera. Postulowane wówczas warunki mieszkania w miastach dzisiaj są realizowane w najbogatszych krajach świata. Czy kiedyś będą powszechne w Polsce?

tural greenery are better and houses are built on large plots. Substandard conditions usually dominate in the field of access to many specialist, basic and public services. The spaces of such development result from geodesic divisions without a compositional idea – they produce urban sprawl.

Going on holiday or to a health resort, we stay in an attractive landscape – in completely different spaces.

Numerous entertainment centres and spas suggest independent layouts with unusually attractive spaces – let us mention Disneyland with an opportunity of living in fabulous hotels or such world-famous entertainment cities like Las Vegas with replicas of beautiful corners and enormous hotels and Sun City with exotic edifices resembling the castles and palaces of ancient Africa. Health resorts realize uniquely original objects based upon designs prepared by famous architects – Calatrava, Frank Gehry, Fridrich Hundertwasser etc. Sometimes layouts are located in attractive spaces, for instance the natural volcanoes of Blue Lagoon, Getwick, Boppard, Japan; or the lime waterfalls Pamukkale, Turkey.

Rebuilt, modernized, revitalized or constructed urban spaces offer living conditions which match the postulates found in designs prepared at the turn of the 19th century.

Transformed European cities have more and more greenery which improves the living conditions. Newly created cities have a lot of greenery neighbouring on residential areas, while layouts refer to sizes suggested in E. Howard's or T. Garnier's designs dating back to the turn of the 19th century. These days, such conditions of living in cities are realized in the richest countries across the world. Will they ever become commonplace in Poland?

Ilustracje / Illustrations:

1. Hotel – spa w Rioja Alavesa w Hiszpanii, położony wśród winnic, projekt: Frank Gehry / Hotel – spa in Rioja Alavesa, Spain, situated among vineyards, design: Frank Gehry
2. Centrum wellness w Arosa na wys. 1 800 m n.p.m. w Szwajcarii, projekt Mario Botta / Wellness centre in Arosa at 1,800 m above sea level, Switzerland, design: Mario Botta
3. Uzdrowisko Rogner Bad Blumau w austriackiej Styrii projektował: Friedensreich Hundertwasser / Rogner Bad Blumau Spa in Styria, Austria, design: Friedensreich Hundertwasser
4. Tereny zieleni urządzonej w centrum Cergy Pontoise we Francji, wskaźnik zieleni w mieście około 50% / Arranged green areas in the centre of Cergy Pontoise, France, greenery rate c. 50%
5. Nowe miasto Chungjang w Korei z zachowaniem wskaźnika 45% powierzchni terenów zieleni / New city of Chungjang, Korea, preserved greenery rate 45%

